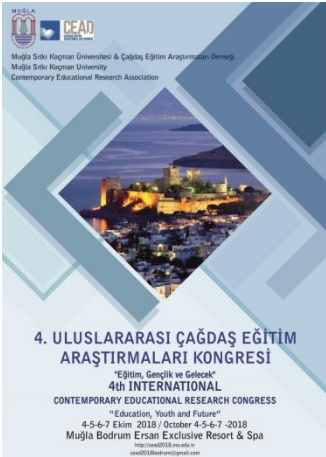

Harmanlanmış Öğrenmenin Gerçekleştirildiği Çevrimiçi Öğrenme Araçlarına Yönelik Bir İnceleme

Öğr. Gör. Yeşim SÜRMEİOĞLU

Sinop Üniversitesi, Ayancık Meslek
Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü

Prof. Dr. Süleyman Sadi SEFEROĞLU

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
BÖTE Bölümü

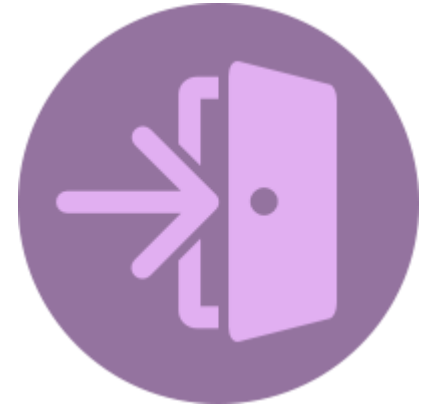
4th International Contemporary Educational Research Congress
October 04-07, 2018. Bodrum/Mugla/Turkey

Sunum Akışı

- Giriş
  - Tanımlar
  - Araştırmanın Önemi
  - Araştırmanın Amacı
  - Araştırma Soruları
- Yöntem
  - Verilerin Toplanması ve Analizi
- Bulgular ve Tartışma
- Sonuçlar ve Öneriler

GİRİŞ

Giriş

- Günümüz dünyasında eğitim her ortamda gerçekleştirilmektedir.
- Öğrenme etkinlikleri kimi zaman **bireysel** veya **toplu**, kimi zaman da **yaygın** veya **örgün** formlarda gerçekleştirilmektedir.
- Sonucu olarak uzaktan eğitim, açıköğretim, çevrim-içi öğrenme gibi farklı öğrenme biçimleri oluşmuştur.

Giriş

- **Uzaktan eğitim** öğrenme grubunun öğrenme ortamından ayrı olduğu ve etkileşimli teknoloji kullanılarak öğrenmenin gerçekleştiği kurumsal temelli örgün eğitim olarak tanımlanabilir (Simonson, 2001).
- Uzaktan eğitimin özellikleri Keegan (1986) tarafından;
  - öğretici ve öğrenenlerin fiziksel olarak ayrı olması,
  - eğitsel içeriğin sunumu ve dağıtımında bilgisayar ağlarının kullanımı,
  - öğrenen-öğrenen, öğrenen-öğretmen, öğrenen-içerik etkileşimi için bilgisayar ağları aracılığıyla çift-yönlü iletişimin sağlanması biçiminde sınırlandırmıştır.

Giriş

- **Çevrim-içi öğrenme**, bir öğrenme ortamını oluşturan aktörlerin; öğretmen, öğrenen, akranlar ve öğrenme ortamı tasarımcısı vb. ve varlıkların; okul/işyeri/kendi kendine çalışma yeri, araçlar, bilgi kaynakları, öğrenme materyali ve sosyal kültürel alanın birbirleri ile olan etkileşim ve iletişimlerinin çevrim-içi gerçekleşmesini sağlayan sistem olarak tanımlanabilir *(Durdu & Durdu, 2016)*.
- Çevrim-içi eğitimin üç formu;
  - tamamen çevrim-içi,
  - harmanlanmış
  - web-geliştirilmiş *(Mortera-Gutiérrez, 2006)*.

Harmanlanmış Öğrenme

- Harmanlanmış öğrenme medya ve pedagojik yaklaşımı birleştiren bir öğrenme ortamı biçimi olarak ifade edilmektedir *(Graham, 2006; Klein, Spector, Grabowski, & Teja, 2004)*.
- Alanyazında harmanlanmış öğrenmenin temellerinin medya ve yöntem tartışmasına dayandığı vurgulanmaktadır *(Ally, 2008; Gedik, 2016; Graham, 2006)*.
- Medya ve yöntem tartışması kısaca Clark'ın (1983) savunduğu **medyanın öğrenmeye etkisi yoktur** diğer taraftan Kozma'nın (1994) savunduğu, **gelişen teknolojilerle medyanın öğrenmeye katkısının olabileceği** şeklindedir. Bu doğrultuda harmanlanmış öğrenme ortamının da medya kullanımının öğrenmeyi desteklediği söylenebilir.

Harmanlanmış Öğrenme: Tanımlar

- Alanyazında farklı tanımlar bulunmaktadır.
- Bu tanımlar dönemin koşulları, olanakları, eğilimler, teknolojik imkânlar ve benzeri durumlardan etkilenmiştir.

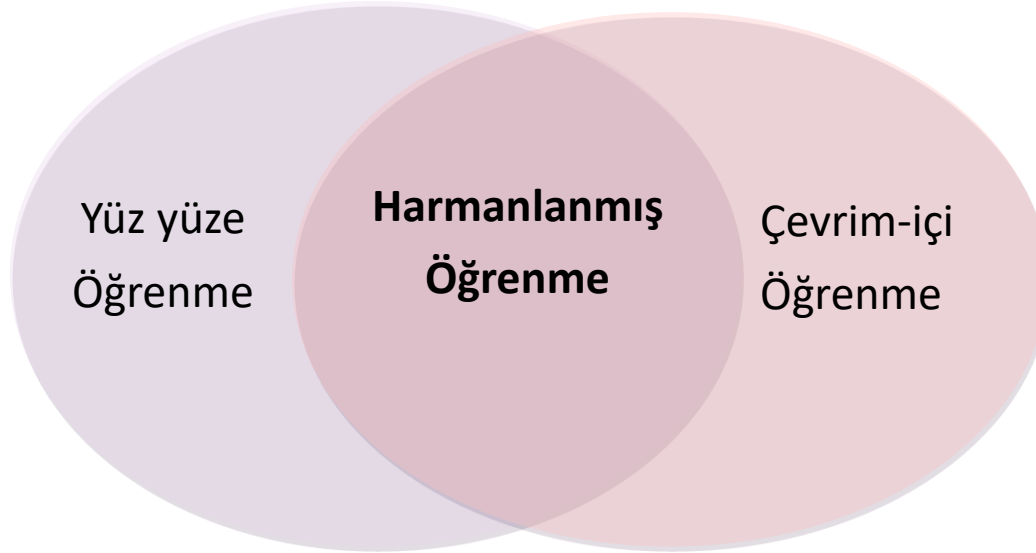

Harmanlanmış Öğrenme: Tanımlar

- Harmanlanmış öğrenme:
  - Driscoll (2002): öğretimlerin birleştirilmesi,
  - Graham (2006): yüz yüze öğretimin bilgisayar aracılığıyla birleşimi,
  - Garrison ve Kanuka (2004): yüz yüze eğitim ve çevrim-içi öğrenme.
- Colis ve Moonen (2001): harmanlanmış öğrenim geleneksel yüz yüze ve çevrim-içi öğrenmenin bir melezidir.
- Böylece eğitim hem sınıfta hem de çevrim-içi olarak yapılır ve çevrim-içi bileşen geleneksel sınıf öğreniminin doğal bir uzantısı haline gelir.

Harmanlanmış Öğrenme: Tanımlar

- Bu tanımlara dayanarak harmanlanmış öğrenmenin oluşumu (Şekil).
- Harmanlanmış öğrenme gelişen teknolojilerle birlikte yeni biçimler alacaktır *(Gedik, 2016)*.

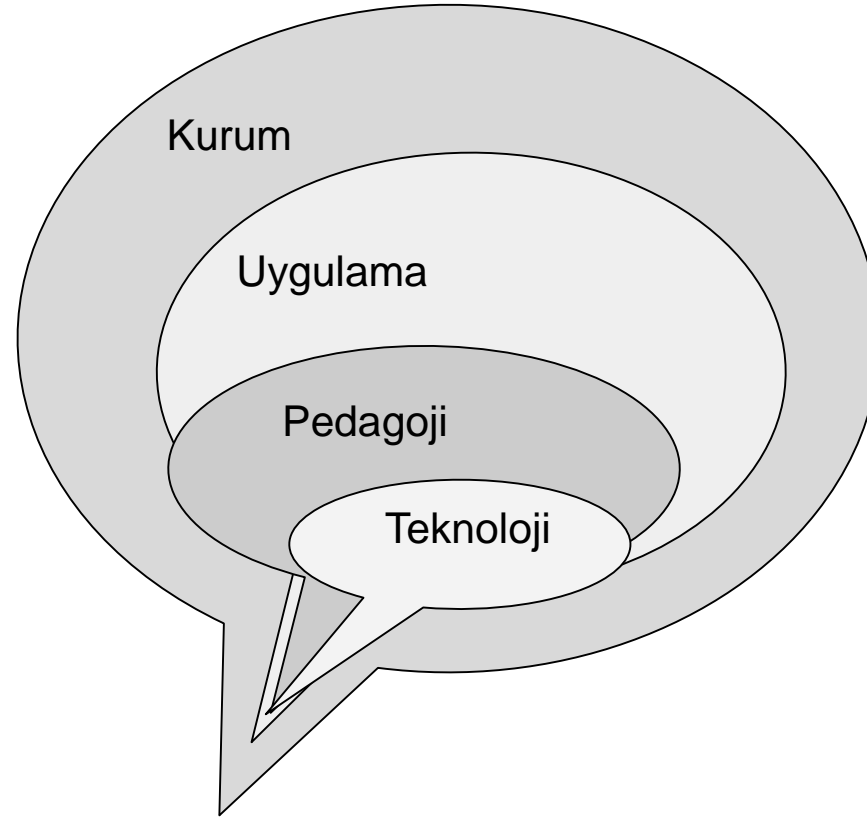

Harmanlanmış Öğrenme

- Kerres ve Witt (2003): Harmanlanmış öğrenmenin üç bileşeni bulunmaktadır:
  - **içerik,**
    - öğrenene sunulan materyali ifade etmektedir.
  - **yapı,**
    - öğrenme görevleri üzerinde aktif olarak çalışmak için bireysel ve işbirlikçi öğrenme etkinliklerini kolaylaştıran ve yönlendiren yapıcı etkenleri içermektedir.
  - **iletişim,**
    - öğrenenler ve öğretmenler arasındaki etkileşimi kapsamaktadır.

Harmanlanmış Öğrenme

- Harmanlanmış öğrenmenin dört anahtar bileşeni (Colis & Moonen, 2001).

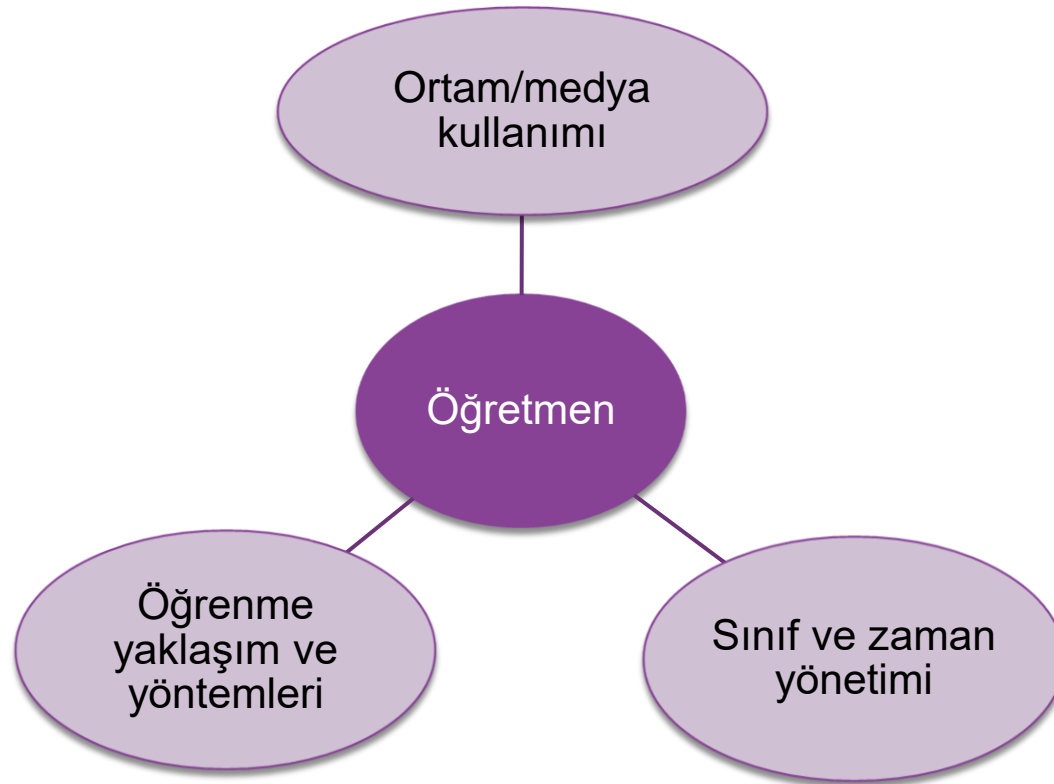

Harmanlanmış Öğrenmede Öğretmenin Rolü

- Geleneksel yöntemde sınıf ve zaman yönetimini, öğrenme yaklaşım ve yöntemlerini bilmek düzenlemek yeterliyken,
- Harmanlanmış öğrenmede öğretmenin hâkim olması gereken bir ortam da bulunmaktadır.
- Öğretmen, uygun teknolojiyi bulmanın yanı sıra teknolojiyi uyarlayabilme, kullanabilme yetisine de sahip olmalıdır *(Klein vd., 2004)*.

Harmanlanmış Öğrenmede Öğretmenin Rolü

- Öğretmenin dengeleyici rolü (Gedik, 2016).

Araştırmanın Önemi

- Çevrim-içi öğrenmedeki hızlı artış ve yeni kuşak öğrencilerin dijital teknolojilerle olan ilişkisinin düzeyi nedeniyle eğitim uygulamalarında yeni ihtiyaç analizlerinin yapılması ve yeni yaklaşımların izlenmesi gerekmektedir *(Bilgiç, Duman & Seferoğlu, 2011)*.

Araştırmanın Önemi (2)

- Günümüz koşullarında sunulan örgün eğitim çağın ihtiyaçları doğrultusunda tek başına yeterli olamamaktadır.
- Uzaktan eğitimde de öğrenenler arası ve öğrenen-öğretici arasındaki etkileşim yetersiz kalmaktadır *(Dikmenli & Ünaldı, 2013; Usta & Mahiroğlu, 2015; Osguthorpe & Graham, 2003).*
- Bu bağlamda örgün eğitim ve uzaktan eğitimin avantajlarını birleştiren harmanlanmış öğrenme
  - hem yüz yüze etkileşimin faydaları hem çevrim-içi ortamları kullanmanın temel avantajlarını birleştirdiği anlayışına dayanmaktadır *(Osguthorpe & Graham, 2003).*

Araştırmanın Amacı

- Harmanlanmış öğrenmenin gerçekleştirilebileceği çevrim-içi öğrenme ortamlarının tespiti ve değerlendirilmesidir.

Araştırma Soruları

1. Harmanlanmış öğrenmede kullanılabilir çevrim-içi öğrenme araçları/ortamları nelerdir?
2. Harmanlanmış öğrenmede kullanılabilir çevrim-içi öğrenme ortamlarından, sahip oldukları niteliklere/özelliklere göre hangileri daha çok öne çıkmaktadır?

YÖNTEM

Yöntem

- Bu araştırmada alanyazın taraması yapılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

- Bu araştırmanın birinci sorusu
  - *“Harmanlanmış öğrenmede kullanılabilircek çevrim-içi öğrenme araçları/ortamları nelerdir?”*
- Bu soruya yanıt aranırken incelenen ortamların pedagojik niteliklerinin olmasına dikkat edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

- Araştırmanın ikinci sorusu
  - *Harmanlanmış öğrenmede kullanılacak çevrim-içi öğrenme ortamlarından, sahip oldukları niteliklere/özelliklere göre hangileri daha çok öne çıkmaktadır?”*
- Bu soruya yanıt aranırken Öğrenme ve Performans Teknolojileri Merkezi (Centre for Learning and Performance Technologies, (C4LPT)) tarafından her yıl düzenlenen en iyi 200 öğrenme aracı 2017 anketi incelenmiştir.
- Bu anket dünya çapında 52 ülkeden 2,174 öğrenim uzmanının oyuyla Öğrenme ve Performans Teknolojileri Merkezi tarafından derlenmiştir (C4LPT, 2018c).

Verilerin Toplanması ve Analizi

- 200 öğrenme aracı içerisinde en popüler ÖYS ve öğrenme platformları sıralamasında ilk üç içerisinde yer alan araçlar seçilmiştir.
- Seçilen araçlar arasında ikinci sırada yer alan araç bir servis sağlayıcısına bağlı olması nedeniyle çıkarılmıştır.
- Araçların diğer ikisi harmanlanmış öğrenme ortamına uygun olduğundan çalışma kapsamına alınmasının yeterli olacağı düşünülmüştür.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bulgular ve Tartışma (1)

1

- Araştırmanın birinci sorusu
  - ▣ *Harmanlanmış öğrenmede kullanılabilircek çevrim-içi öğrenme araçları/ortamları nelerdir?*

Bulgular ve Tartışma (1.1)

- Alanyazında harmanlanmış öğrenmenin genel özellikleri:
  - Harmanlanmış öğrenmede geleneksel öğretim ile uzaktan öğretimin kaynaştırılması söz konusudur,
  - Öğretim süreci pedagojik yaklaşım ile devam eder,
  - Harmanlanmış öğretim sürecinde öğreten, öğrenenler arasında fırsatları artırmayı hedef edinir.
  - Öğrenen-öğrenen veya öğrenen-öğretmen arası iletişim geleneksel öğretime göre farklı ilerler.
  - Çevrim-içi bileşen geleneksel sınıf öğreniminin doğal bir uzantısı haline gelir,
  - Öğretmenin rolü geleneksel öğretime göre farklıdır.

Bulgular ve Tartışma (1.2)

- Harmanlanmış öğrenmede yüz-yüze dersleri destekleyici çevrim-içi öğrenme ortamları belirlenirken eğitmenin sınıfın ihtiyaçlarını göz önüne alarak karar vermesi gerekmektedir *(Klein, vd. 2004)*.
- Bu durumda eğitmen çevrim-içi öğrenme ortamını, (harmanlanmış öğrenmenin genel özelliklerinin bilincinde olarak)
  - öğrenen ihtiyaçları,
  - öğretimin verimliliği,
  - aracın öğrenen ve eğitmen için kullanılabilirliğigibi unsurları da dikkate alarak bir tercih yapması gerekir.

Bulgular ve Tartışma (1.3)

- Sanal öğrenme ortamları ihtiyaçlara ve koşullara göre değişmektedir.
- Bazen sadece bir ses dosyası veya bir video dosyası öğrenme ortamı olabilmektedir.

Bulgular ve Tartışma (1.4)

- Çevrim-içi öğrenme, uzaktan eğitim ve harmanlanmış öğrenme ortamlarına örnekler:

Çevrim-içi Öğrenme	Uzaktan Eğitim	Harmanlanmış Öğrenme
e-posta, tartışma forumları, video konferanslar, e-portföyler, simülasyonlar, web günlükleri, wiki, dijital oyun, sosyal medya, anlık mesajlaşma ortamları...	Web Konferans Platformları	Öğrenme Yönetim Sistemleri
		Eğitsel Sosyal Ağ Siteleri

Bulgular ve Tartışma (1.4)

- Harmanlanmış öğrenmede kullanılabilir çevrim-içi öğrenme ortamları olarak
  - ▣ Öğrenme Yönetim Sistemleri
  - ▣ Eğitsel Sosyal Ağ Siteleri ön plana çıkmaktadır.

Burada esas belirleyici faktör **pedagojik yaklaşımın** bulunduğu ortamların olmasıdır.

Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS)

- ÖYS, öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler için çevrim-içi öğrenim hizmetlerini düzenleyen ve onlara erişimi sağlayan geniş bir sistem yelpazesinde kullanılan bir terimdir *(Paulsen, 2002)*.
- Farklı araçlar, bir e-öğrenme kursunu yürütmek ve yönetmek için gerekli tüm araçları sunan tek bir sistemle bütünleştirilmektedir *(Dalsgaard, 2006)*.
- ÖYS'lerde, kullanıcıların kayıtları ve kurs katalogları yönetilir, öğrenen verileri kaydedilir ve sistem yöneticilerine raporlar sunulur *(Hall, 2001)*.

Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS)

- ❑ Sınıf yetkinliği,
- ❑ bilgi ve ödev yönetimi,
- ❑ sertifikasyon veya uyum eğitimi,
- ❑ kişiselleştirme,
- ❑ materyal sunma,
- ❑ sunulan öğrenme materyalini paylaşma,
- ❑ ders planları,
- ❑ mentörlük,
- ❑ tartışma forumları özellikleri, sohbet imkanları

Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS)

- Her ÖYS aynı değildir ve farklı şekillerde kullanılabilirler (Coates, vd., 2005; Dalsgaard, 2006).
- ÖYS'nin ardındaki ortak fikir, e-öğrenmenin bütünleşik bir sistem içinde düzenlenmesi ve yönetilmesidir.
- ÖYS'ler arasında en bilinenlerin Moodle, Blackboard, WebCT olduğu söylenebilir.

Eğitsel Sosyal Ağ Siteleri (ESAS)

- **Sosyal ağ siteleri (SAS)** bireylerin sınırlı bir sistem içinde bir kamu ya da yarı-kamu profili oluşturmaya olanak veren bağlantı paylaşabildikleri, kişi listesinin olduğu web tabanlı hizmetlerdir *(Boyd & Ellison, 2007)*.

SAS'lar kullanıcılara içerik oluşturma, paylaşma, takip ettiklerinin etkinliklerine ifade bırakma ve başkaları ile iletişime geçme gibi özellikleriyle bireysel yaşamın bir parçası olmuştur *(Kuzgun & Özding, 2017)*.

Eğitsel Sosyal Ağ Siteleri (ESAS)

- Sosyal ağ sitelerinin yoğun kullanımı nedeniyle **eğitsel amaca yönelik ve işleyiş olarak** sosyal ağ sitelerine benzeyen birtakım siteler ortaya çıkmıştır.
- Bu tür sitelere **Eğitsel Sosyal Ağ Siteleri** denilmektedir.
- ESAS'lar sosyal ağların sunduğu paylaşım ve yorum yapma, beğenme gibi özellikleri beraberinde getirerek; aynı zamanda sınav, doküman paylaşımı, dev, tartışma gibi özelliklerle etkileşimli bir ortam sunarak öğrenme sürecini yönetmeyi sağlayan ve sosyal ağların üzerinde barındırabileceği olumsuz etkilerden uzak, sadece eğitim amacıyla kullanılan ortamlardır
(Kuzgun & zdiń, 2017).

Eğitsel Sosyal Ağ Siteleri (ESAS)

- ESAS'lar, birçok SAS'daki gizlilik ve güvenlik endişelerini en aza indirerek ğretmen ve öğrencilerin sosyal ağ teknolojilerini eğitsel olarak kullanabilmelerine olanak sağlamaktadır *(Brady, Holcomb & Smith, 2010)*.
- rnek olarak Edmodo, Ning, Elgg ve ValuePulse siteleri gösterilebilir.

- Araştırmanın ikinci sorusu
  - *Harmanlanmış öğrenmede kullanılabilircek çevrim-içi öğrenme ortamlarından, sahip oldukları niteliklere/özelliklere göre hangileri daha çok öne çıkmaktadır?*

Bulgular ve Tartışma (2.1)

- Bu araştırma sorusuna cevap ararken Öğrenme ve Performans Teknolojileri Merkezi tarafından her yıl düzenlenen en iyi 200 öğrenme aracı (C4LPT, 2018a) anketinin 2017'de en popüler ÖYS ve öğrenme platformları sıralamasında ilk üç içerisinde yer alan iki öğrenme ortamı seçilmiştir.

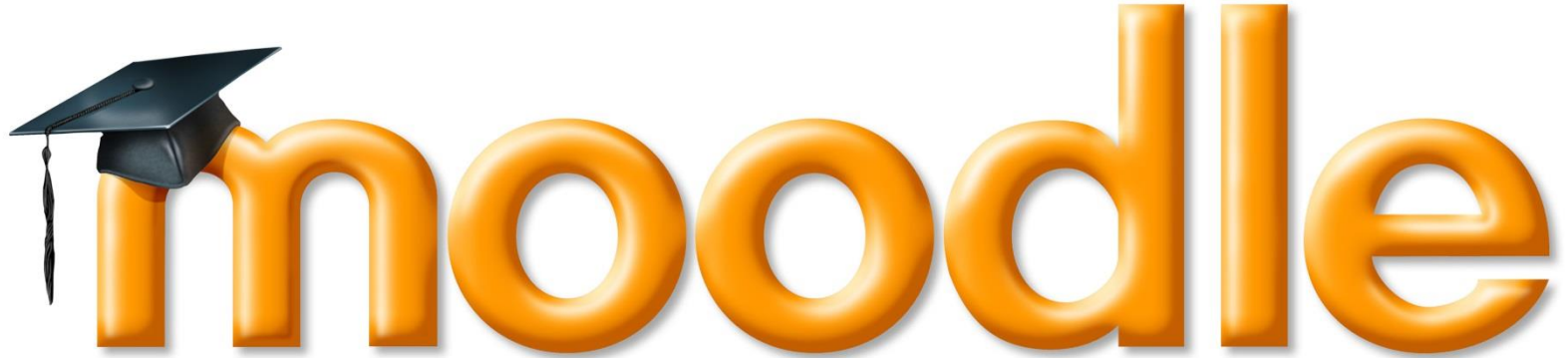
Centre for Learning & Performance Technologies

Bulgular ve Tartışma (2.2)

- Bu listenin ilk sırasında ÖYS uygulaması olan Moodle,
- İkinci sırada Google Classroom,
  - “Google Classroom” bir servis sağlayıcısına bağlı olması nedeniyle araştırma kapsamına alınmamıştır.
- Üçüncü sırada hem ÖYS hem ESAS uygulaması olan Edmodo yer almaktadır (*CALPT, 2018b*).

Bulgular ve Tartışma (2.3)

- Özgür ve açık kaynak kodlu bir uzaktan eğitim sistemi olarak tanımlanan Moodle esnek nesne yönelimli dinamik bir öğrenme ortamıdır *(Wiki, 2018)*.
- Bu aracın öğretmenlerin kaliteli çevrim-içi eğitim ortamları oluşturmasına yardımcı olmak için tasarlanmış bir yazılım paketi olduğu söylenebilir *(Brandl, 2005)*.

Bulgular ve Tartışma (2.3)

- Edmodo, öğretmenlerin çevrim-içi sınıf topluluğunu oluşturmaları ve yönetmeleri için basit bir yol sağlamak için kullanılan ücretsiz ve güvenli bir eğitim öğrenme ağıdır.
- Bu ortam öğrencilerin sınıf öğretmenleri ile her yerde ve her zaman bağlantı kurmasını ve çalışabilmesini sağlar *(Balasubramanian, Jaykumar & Fukey, 2014)*.
- Edmodo, öğretmenlerin ve öğrencilerin e-posta adreslerinden haberleşmelerini sağlayan özel bir sosyal eğitsel iletişim platformudur *(Harper, 2010)*.

Moodle ve Edmodo'nun Karşılaştırılması

Özellikler	Moodle	Edmodo
Kurulum	Var	Yok
Profesyonel Öğrenme Ortamı	Var	Var
Öğrenme Yönetim Sistemi özellikleri	Var	Var
Eğitsel Sosyal Ağ Sitesi Özellikleri	Yok	Var
Sosyal Ağ Sitesi Özellikleri	Yok	Var
Öğretmen, öğrenci hesabı	Var	Var
Veli hesabı	Yok	Var
Ödev, sınav, anket uygulaması ve notlandırma sistemi	Var	Var
Öğrenci paylaşması	Yok	Var
Kapalı sınıf sistemi	Var	Var
İfade bırakma, yorum yapma	Yok	Var
Rozet verme	Yok	Var

Moodle ve Edmodo Karşılaştırması

- Kerres ve Witt (2003): harmanlanmış öğrenmenin bileşenleri “**içerik, yapı ve iletişim**” şeklinde üçe ayrılmaktadır; Moodle’ın bu açıdan yetersizlikleri bulunmaktadır. Örneğin **öğretmen içerik paylaşabilirken öğrenci içerik paylaşamamaktadır**. Moodle’ın, bu yapısı nedeniyle yetersiz kaldığı söylenebilir.
- Moodle aktif olarak çalışmak için **bireysel** çalışma imkânı sunarken işbirlikçi öğrenme etkinliklerini kolaylaştıran ve yönlendiren yapıcı bir bileşen içermemektedir.
- Moodle’da herhangi bir paylaşım yorum yapılamayıp, ifade bırakılamamaktadır. Sadece metin içerikli mesaj gönderilebilmektedir. Bu durum da Moodle açısından **iletişim** sınırlılığı anlamına gelmektedir.

Moodle ve Edmodo Karşılaştırması

- Edmodo:
  - harmanlanmış öğrenmenin “**içerik, yapı ve iletişim**” bileşenlerini karşılayacak bir yapıya sahiptir.
- Edmodo öğretmen veya öğrenciye kolayca **içerik paylaşabilme** imkânı sunmaktadır.
- Öğrenme görevleri üzerinde aktif olarak çalışma, bireysel ve işbirlikçi öğrenme etkinliklerini kolaylaştıran, yönlendiren bir **yapısı** bulunmaktadır.
- Edmodo iletişim ihtiyaçlarını karşılayacak düzeydedir. Öğrenci öğretmene veya öğretmen öğrenciye özel metin, dosya, emoji içerikli mesaj gönderebilmektedir. Öte yandan öğrenci ödev, not vb. paylaşımlarına yorum yapılabilmekte ve paylaşımlara ifade bırakabilmektedir.

Moodle ve Edmodo Karşılaştırması

- Öğrenme ve Performans Teknolojileri Merkezi'nin 2017 yılının anket sonuçlarında yer alan isimlendirmelere göre ;
  - Moodle “kurs yönetim sistemi” (Course management system) olarak açıklanırken,
  - Edmodo “okullar için öğrenme platformu (Learning platform for schools)” ve “eğitsel sosyal ağ sitesi (edu social networking site)” olarak adlandırılan tek araçtır (C4LPT, 2018b).

Moodle ve Edmodo Karşılaştırması

- 2018 yılında Moodle ve Edmodo mobil uygulamalarının indirilme sayıları:
  - Play Store'da Moodle 1 Milyon, Edmodo ise 10 Milyon kez indirilmiştir.
- Edmodo'nun bir sosyal ağ sitesi olduğu indirme sayısına bakılarak anlaşılabilir.

Edmodo

Edmodo, Inc

 PEGI 3

4,1 ★ (206.073) • 10 milyon ↓

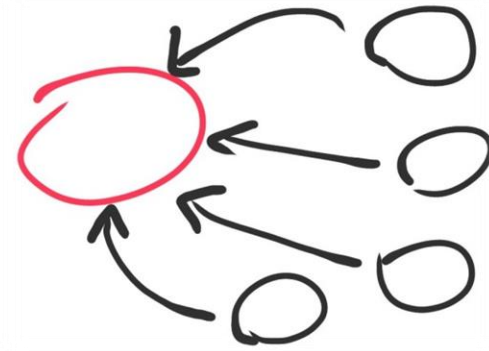
Moodle

Moodle Pty Ltd.

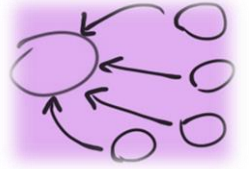
 PEGI 3

12 MB • 3,5 ★ • 1 milyon ↓

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

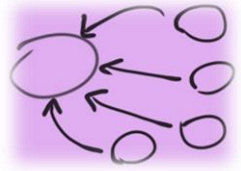
Sonuçlar

- Harmanlanmış öğrenme tanımlamaları, bileşenleri ve özellikleri incelendiğinde, pedagojik yaklaşımın olmazsa olmaz olduğu çevrimiçi öğrenme araçları olarak **Öğrenme Yönetim Sistemleri** ve **Eğitsel Sosyal Ağ Siteleri**'nin öne çıktığı görülmektedir.
- ÖYS ve ESAS'larda en çok tercih edilen ortamlar ÖYS'lerde **Moodle**, ESAS'larda ise **Edmodo**'dur. Bu öncelik belirlenirken Öğrenme ve Performans Teknolojileri Merkezi (C4LPT, 2018b) 2017 raporu temel alınmıştır.
- Bu iki ortamdan hem **ÖYS** hem de **SAS** özelliklerini taşıyan **ESAS** olan **Edmodo**'nun oldukça kullanışlı bir ortam olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

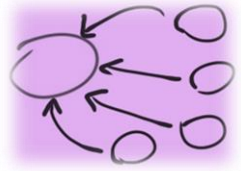

Sonuçlar (2)

- Bu iki uygulamayı; nitelikleri, harmanlanmış öğrenme tanımları, bileşenleri ve özelliklerine göre karşılaştırma:
  - kurulum gerektirmemesi,
  - veli hesabının olması,
  - öğrencinin ifade bırakması,
  - paylaşım ve yorum yapması,
  - öğrencinin rozet alması gibi özellikleriyle **Edmodo** ön plana çıkmaktadır.

Sonuçlar (3)

- Öğrenenlerin motivasyonlarını canlı tutacak ve öğrenenlerin bilişsel, sosyal ve öğretimsel buradalıkların etkin olması açısından son kararı **dersin öğretmeni** verecektir.
- **Öğretmenin bilgisi, deneyimi ve araştırmacı kimliği** dersin yürütülmesi sürecini etkili yönetmede oldukça önemlidir.
- Öte yandan öğretmenin **gelişmeye açık** olması ve bu kapsamda yeni uygulamaları denemeye ve kullanmaya çaba harcaması da önemlidir.

Öneriler

- İlerleyen yıllarda Öğrenme ve Performans Teknolojileri Merkezi'nin güncel araştırma sonuçlarına göre harmanlanmış öğrenme ortamları tekrar gözden geçirilebilir.
- Farklı harmanlanmış öğrenme ortamları-araçları dikkate alınarak karşılaştırmalar yapılabilir.
- Öğretmenin harmanlanmış öğrenmeleri gerçekleştireceği ortamı belirlerken öğrencilerin eğilimlerini dikkate alması önerilebilir.

Konuyla İlgili Başvurulan Kaynaklar

- Alemdağ, E. (2013). *Edmodo: Eğitsel bir çevrimiçi sosyal öğrenme ortamı*. İnet-Tr'13, XVIII. Türkiye'de İnternet Konferansı 18. cilt, 71-77.
- Ally, M. (2008). Foundations of educational theory for online learning. T. Anderson içinde, *The Theory and practice of online learning* (s. 27-56), AU Press.
- Balasubramanian, K., Jaykumar, V., & Fukey, L. N. (2014). A study on “Student preference towards the use of Edmodo as a learning platform to create responsible learning environment”. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 144, 416-422.
- Bele, J. L., & Rugelj, J. (2007). Blended learning - an opportunity to take the best of both worlds. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 3(7), 29-33.
- Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. S. (2011). *Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim-içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri*. XIII. Akademik Bilişim Konferansı (AB11), 2-4 Şubat 2011, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. 2007. Social network sites: Definition, history and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Brandl, K. (2005). Are you ready to “Moodle”? *Language Learning & Technology*, 9(2), 16-23.
- C4LPT (2018a). *Top 200 tools for learning*. Centre for Learning and Performance Technologies, (C4LPT), UK. [Çevrim-içi: <http://c4lpt.co.uk/top100tools/> , Erişim tarihi: 27.05.2018.]
- C4LPT (2018b). *The most popular LMS & learning platforms in 2017*. Centre for Learning and Performance Technologies, (C4LPT), UK. [Çevrim-içi: <http://c4lpt.co.uk/top100tools/the-most-popular-lms-learning-platforms-in-2017/> , Erişim tarihi: 27.05.2018.]
- C4LPT (2018c). *About Top 200 Tools*. Centre for Learning and Performance Technologies, (C4LPT), UK. [Çevrim-içi: <http://c4lpt.co.uk/top100tools/wiki/> , Erişim tarihi: 03.10.2018.]
- Clark, R. E. (1983). Reconsidering research on learning from media. *Review of Educational Research*, 53(4), 445-459.

Konuyla İlgili Başvurulan Kaynaklar (2)

- Coates, H., James, R., & Baldwin, G. (2005). A critical examination of the effects of learning management systems on university teaching and learning. *Tertiary Education & Management*, 11(1), 19-36.
- Colis, B., & Moonen, J. (2001). *Flexible learning in a digital world: Experiences and expectations*. London: Kogan Page.
- Collis, B., & Moonen, J. (2002). Flexible learning in a digital world. *Open Learning*, 17(3), 217-230.
- Dağ, F. (2015). Harmanlanmış (karma) öğrenme ortamları ve tasarımına ilişkin öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 73-97.
- Dalsgaard, C. (2006). Social software: E-learning beyond learning management systems. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 9(2).
- Davidson-Shivers, G. V., & Rasmussen, K. L. (2006). *Web-based learning*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Dikmenli, Y., & Ünalı, Ü. E. (2013). Harmanlanmış öğrenme ve sanal sınıfa dönük öğrenci görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 326-347.
- Driscoll, M. (2002). Blended learning: Let's get beyond the hype. *E-learning*, 1(4), 1-4.
- Durak, G., Çankaya, S., & Yünlü, E. (2015). Eğitimde eğitsel sosyal ağ sitelerinin kullanımı: Edmodo örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, 309-316.
- Durdu, L., & Durdu, P. O. (2016). Çevrimiçi öğrenme ortamları. K. Çağıltay & Y. Göktaş içinde, *Öğretim teknolojilerinin temelleri* (s. 521-540). Pegem Akademi.
- El-Deghaidy, H., & Nouby, A. (2008). Effectiveness of a blended e-learning cooperative approach in an Egyptian teacher education programme. *Computers & Education*, 51, 988-1006.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun H. H. (2003). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill Higher Education.

Konuyla İlgili Başvurulan Kaynaklar (3)

- Garrison, D. R., & Kanuka, H. (2004). Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education. *The Internet and Higher Education*, 7(2), 95-105.
- Gedik, N. (2016). Karma Öğrenme. K. Çağıltay & Y. Göktaş içinde, *Öğretim teknolojilerinin temelleri* (s. 449-519). Pegem Akademi.
- Graham, C. R. (2006). Blended learning systems. *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives*. Local Designs.
- Harper, A. L. (2010). Social networking with Edmodo: Let your digital footprints lead the way. *Kentucky English Bulletin*, 59(2), 19-21.
- Herand, D., & Hatipoğlu, Z. A. (2014). Uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim platformlarının karşılaştırılması. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1).
- Kerres, M., & Witt, C. D. (2003). A didactical framework for the design of blended learning arrangements. *Journal of Educational Media*, 28(2-3), 101-113.
- Klein, J. D., Spector, J. M., Grabowski, B. L., & de la Teja, I. (2004). *Instructor competencies: Standards for face-to-face, online, and blended settings*. IAP.
- Kozma, R. B. (1994). Will media influence learning? Reframing the debate. *Educational Technology Research and Development*, 42(2), 7-19.
- Kuzgun, H., & Özdiñç, F. (2017). Eğitsel sosyal ağ ortamı Edmodo'nun kullanılabilirliğinin incelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science*, 10(2), 274-297.
- McGreal, R., & Elliott, M. (2008). Technologies of online learning (e-Learning). T. Anderson içinde, *The theory and practice of online learning* (s. 27-56), AU Press.

Konuyla İlgili Başvurulan Kaynaklar (4)

- Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same? *The Internet and Higher Education*, 14(2), 129-135.
- Mortera-Gutiérrez, F. (2006). Faculty best practices using blended learning in e-learning and face-to-face instruction. *International Journal on ELearning*, 5(3), 313.
- Osguthorpe, R. T., & Graham, C. R. (2003). Blended learning environments: Definitions and directions. *Quarterly Review of Distance Education*, 4(3), 227-33.
- Paulsen, M. F. (2002). *Online education systems: Discussion and definition of terms*. NKI Distance Education, 202.
- Rovai, A. P., & Jordan, H. (2004). Blended learning and sense of community: A comparative analysis with traditional and fully online graduate courses. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 5(2).
- Simonson, M. (2001). Distance education and online instruction: Profession or field? *Quarterly Review of Distance Education*, 2(4), 301-302.
- Sucu, F., Akbay, M., & Akbulut, Y. (2015). Tıp eğitiminde içerik yönetim sistemi: EDMODO. *Journal of Medical Education and Informatics*, 1(1), 24-32.
- Torun, F., & Dargut, T. (2015, Aralık). Mobil öğrenme ortamlarında ters yüz sınıf modelinin gerçekleştirilebilirliği üzerine bir öneri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 20-29.
- Usta, E., & Mahiroğlu, A. (2008). Harmanlanmış öğrenme ve çevrimiçi öğrenme ortamlarının akademik başarı ve doyuma etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 1-15.
- Wiki (2018). Moodle. [Çverim-içi: <http://www.wiki-zero.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvTW9vZGxl>, Erişim tarihi: 05.27.2018 .]

Teşekkür Ederim!

Öğr. Gör. Yeşim SÜRMEİOĞLU

Sinop Üniversitesi, Ayancık Meslek Yüksekokulu

Bilgisayar Teknolojileri Bölümü

e-Posta: yesimsurmelioglu@gmail.com